

Amningsstrategi BB

BB-avdelningens roll

Personalen på BB-avdelningen ska skapa trygghet inför den fortsatta amningen och mamma-barn- relationen genom att:

Ankomstsamtal

- Gå igenom "Min amningsberättelse" och fråga om barnet sugit på mammans bröst efter förlossningen. Fråga också om hur amningen fungerade.
- Lyssna till mammans inställning, erfarenheter, förväntningar och förmåga, så du får reda på vilka insikter mamman har. Basera en individuell vårdplanering på denna information.
- Om barnet sugit får det sova, dock aldrig längre än 24 timmar.
- Om barnet inte sugit på bröstet efter förlossningen, rekommendera att barnet ligger hud mot hud (bärtub kan användas). Informera om handstimulering eller vid behov pump om barnet inte har sugit.
- Ta del av tidigare dokumentation angående amning.
- Informera patienten om amningsstatus och förklara hur det används.
- Skilj inte mor och barn, de behöver varandra både dag och natt.

Erbjud att göra amningsstatus tillsammans med familjen

- Minst en gång under vårdtiden.
- Titta tillsammans med mamman eller båda föräldrarna på barnets läge vid bröstet, reflexer, tag och sugrytm.
- Titta hur mammans bröstvärta ser ut efter amningen, det ger ledtråd till vad som behöver korrigeras, samtidigt som man ger mamman ett redskap att själv se vad som eventuellt behöver åtgärdas.
- Visa mamman hur hon kan utnyttja barnets eget reflexsystem och kapacitet, biologisk amning kan vara ett alternativ att pröva, visa gärna med hjälp av tygbröst och docka.
- Bekräfta mammans förmåga att amma, undvik kommentarer om bröstens utseende.
- Tydliggör det som är bra men även det som kan förbättras. Försätt aldrig mamman i underläge.
- Informera om de stora variationerna i frekvens, intervall, duration och dygnsrytm.

- Dokumentera observationen i Obstetrix enligt direktiv i amningsstatus och i patientens amningsplan.

Informera föräldrarna om

- Att undvika napp i amningsstarten är en rekommendation som syftar till att stödja amning.
- Det finns studier som visar att nappanvändning och flaskmatning, speciellt de två första dyggen, påverkar sugbeteendet och mjölkproduktionen negativt.
- Det finns studier som visar att tröstnapp ger färre amningstillfällen per dag, vilket är ogynnsamt för etablerandet av amningen och kan leda till att den totala amningstiden blir kortare än vad mamman tänkt sig.
- Det är olika sugteknik samt olika hastighet på mjölkflödet mellan flaska och bröst. Flaskmatning kan leda till att barnet får svårare att ta bröstet, tappar tålamodet, skriker eller somnar innan utdrivningsreflexen har kommit igång samt till att mamman får ont på bröstvårtorna.
- Tröstnapp kan ”maskera” tidiga hungersignaler. Barnet suger intensivt och förefaller nöjt – men får inte i sig mat.
- Barn kan klara av att växla mellan amning och tröstnapp, speciellt om de först lärt sig att suga på bröstet.

Ersätt ”fingersugning” med att låta barnet suga på sin egen hand

Effekter av ”fingersugning” på vuxnas fingrar har inte utvärderats, men erfarenheter visar att även detta kan påverka amningen innan barnet lärt sig suga på bröstet. Detta används då mamman inte är tillgänglig och barnet skriker. Försök istället att hjälpa barnet att föra sin egen hand till munnen så att barnet kan suga på sin egen tumknoge. Barnet vänjer sig då inte vid något långt smalt som inte liknar bröstet. Hud-mot-hudkontakt är ett bra sätt att lugna barnet. Bärsgjal eller ”bärtub” kan med fördel användas.

Amningsnapp

Amningsnapp kan användas om det ökar mammans välbefinnande med amningen. Den bör inte användas innan mjölkproduktionen kommit igång. Det är viktigt att den används på rätt sätt och att den introduceras under noggrant övervägande. Låt barnet använda sin sökreflex utan att trycka in amningsnappen i barnets mun. Amningsnappen fuktas med vatten och ”vrängs” halvvägs ut och in innan den sätts på bröstvårtan. Detta åstadkommer ett vakuum så att bröstvårtan kommer ut i nappen. Se bilder i boken ”Amningsguiden” av Lena Weimers. Bröstvårtan ska vara rund efter amningen och mamman skall uppmärksamma risken för skavsår. Amningsnappen ses som ett tillfälligt hjälpmedel som barnet kan vänjas av med. Informera om vikten av god hygien och speciellt om mamman har sår på

bröstvårtorna. Om alternativet till amningsnappen är att mamman inte alls kan amma utan måste pumpa är amningsnappen att föredra.

Tillmatning

Fullgångna friska barn skall inte tillmatas med vatten eller bröstmjölk ersättning. Bröstmjölk ersättning ges på medicinska indikationer och tillmatas då med kopp eller sked.

Behandlingsrutiner kring barn som tillmatas ska vara amningsstödjande. Tillmatning i första hand med egen bröstmjolk. Föräldrar ska få information och stöd kring tillmatning samt nedtrappning.

BB-hemvårdens roll

Medelvårdtid på BB efter förlossning, för en frisk mamma och friskt barn, är ca 1-2 dygn. Familjen överförs då till BB-hemvård. Det innebär att BB fortfarande har kontakten och ansvaret för modern och det nyfödda barnet.

Familjen träffar eller har telefonkontakt med en barnmorska dagligen telefon eller mottagningsbesök. Beroende vilket ställe men familjens behov. Då barnet är tre-fem dygn återvänder man till BB-mottagningen, för en s.k. slutkontroll. Då möter man barnmorska och ev. barnläkare. I samband med detta besök görs en viktkontroll. En stor del av återbesöket ägnas åt amningsstöd.

Amningsstöd på BB-hemvård

- Vilka var förväntningarna innan amningsstart, hur fungerade amningen på BB och hur ser det ut nu? Ta del av den dokumentation som gjorts i Obstetrix samt i "Min amningsberättelse".
- Ge ett individualiserat amningsstöd som bygger på de tankar samt erfarenheter som kvinnan har i sin amning.
- De råd som ges ska vara evidensbaserade och bygga på beprövad erfarenhet.
- Vid avvikande vikt utgå från gällande behandlingsrutiner.
- Erbjud att göra en amningsobservation.

Vid bröstkomplikationer utgå från de råd som ges i AMSAK

Genom vårdsammanfattning meddelas BVC och KHV att familjen är utskriven. Dock har BB fortsatt ansvar för barnet under den första veckan och man kan när som helst ringa till BB-mottagningen för råd och hjälp.

Amningsmottagning

I anslutning till BB-avdelningen finns Amningsmottagningen. Dit kan ammande kvinnor vända sig oberoende om barnets ålder och prata med en barnmorska angående frågor och funderingar om amning. Möjlighet finns även få en tid att komma på besök till Amningsmottagningen.